

SPAREBANKEN SØR

1. kvartal 2019

Innhold

Nøkkeltall konsern	3
Styrets beretning	4
Resultatregnskap	13
Balanse	14
Kontantstrøm	15
Egenkapitaloppstilling	16
Noter	17
Risiko og Kapitalstyring	30
Kvartalsvis resultatutvikling	31
Nøkkeltall konsern 2013-2018	32
Beregninger	33
Alternative resultatmål - APM	34

Resultat (mill. kroner)	1. kvart. 2019	1. kvart. 2018	31.12.2018
Netto renteinntekter	438	425	1 729
Netto provisjonsinntekter	74	74	318
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	20	26	2
Sum andre driftsinntekter	5	2	23
Sum netto inntekter	537	527	2 072
Sum driftskostnader før tap	229	212	884
Driftsresultat før tap	308	315	1 188
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	3	-	-36
Resultat før skattekostnad	305	315	1 224
Skattekostnad	71	77	285
Resultat for perioden	234	238	939
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltning			
Netto renteinntekter	1,46 %	1,49 %	1,46 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,26 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,07 %	0,09 %	0,00 %
Andre driftsinntekter	0,02 %	0,01 %	0,02 %
Sum netto inntekter	1,79 %	1,85 %	1,75 %
Sum driftskostnader før tap	0,76 %	0,75 %	0,75 %
Driftsresultat før tap	1,03 %	1,11 %	1,00 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	0,01 %	0,00 %	-0,03 %
Resultat før skattekostnad	1,02 %	1,11 %	1,03 %
Skattekostnad	0,24 %	0,27 %	0,24 %
Resultat for perioden	0,78 %	0,84 %	0,79 %
Nøkkeltall resultat			
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	8,3 %	9,1 %	8,5 %
Kostnader i % av inntekter	42,6 %	40,2 %	42,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	44,2 %	42,3 %	42,7 %
Nøkkeltall balanse			
Forvaltningskapital	123 873	116 319	121 125
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	123 400	115 300	118 600
Netto utlån til kunder	102 957	98 690	102 942
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	4,3 %	6,5 %	5,6 %
Innskudd fra kunder	57 568	54 899	56 537
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	4,9 %	4,0 %	1,7 %
Innskudd i % av netto utlån	55,9 %	55,6 %	54,9 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 952	11 233	11 845
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,01 %	0,00 %	-0,17 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,32 %	0,21 %
Andre nøkkeltall			
Likviditetsreserve (LCR) konsern	180 %	165 %	159 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR	2807 %	1729 %	4727 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank	168 %	157 %	180 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering deleide selskaper	14,9 %	15,0 %	14,8 %
Kjernekapitaldekning	16,6 %	16,8 %	16,6 %
Kapitaldekning	18,8 %	18,9 %	18,7 %
Ren kjernekapital	10 702	10 079	10 517
Kjernekapital	11 777	11 153	11 591
Netto ansvarlig kapital	13 281	12 535	13 096
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio) etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	9,0 %	9,1 %	9,2 %
Antall ekspedisjonssteder	34	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	436	427	434
Nøkkeltall egenkapitalbeviset			
Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,2 %	17,9 %	17,9 %
Antall utstedte bevis	15 663 943	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	1,9	1,9	7,7
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,4	2,6	10,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	119,4	116,1	123,2
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,8	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	90,2	98,6	96,9

Styrets beretning

Generelt

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med virksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendoms-megling i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Rogaland.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeglere. Skade- og livsforsikringsprodukter leveres via forsikrings-selskapet Frende hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leveran-dører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og forbruksfinansiering.

Hovedtrekk 1. kvartal 2019

- Godt resultat fra ordinær drift
- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Positive netto inntekter fra finansielle instrumenter
- Økt eierandel i Brage Finans AS
- Effektiv drift og lave kostnader
- Meget lave tap på utlån
- 12 måneders utlånsvekst på 4,3 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 4,9 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 8,3 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 14,9 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,0 prosent

Økonomiske rammebetingelser

Styringsrenten ble den 20. mars 2019 økt fra 0,75 prosent til 1,00 prosent. Begrunnelsen for rentøkningen var at det har vært god vekst i norsk økonomi, og den underliggende prisveksten har vært noe høyere enn inflasjonsmålet på 2 prosent. Slik Norges Bank vurderer utsiktene og risikobildet vil styringsrenten mest sannsynlig bli satt videre opp i løpet av det neste halve året.

Kapitalmarkedene i både inn- og utland har vært velfungerende. Dette har gitt konsernet tilgang til finansiering gjennom utste-delse av obligasjoner med fortrinnsrett i 2019. Kredittspredene har falt noe i 1. kvartal 2019.

Årsveksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum, K2, var ved utgangen av mars 2019 på 5,8 prosent. Veksten i kreditt til hushold-ninger og næringsliv var på henholdsvis 5,6 prosent og 5,8 prosent.

Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 2,0 prosent til 2,5 prosent med virk-ning fra 31. desember 2019. Økningen er i tråd med anbefaling gitt av Norges Bank.

Finanstilsynet foreslo i oktober 2018 endringer i regelverket for identifisering av systemviktige finansforetak. Forslaget innebærer at Sparebanken Sør blir å anse som systemviktig. Forslaget er på høring og er ennå ikke vedtatt.

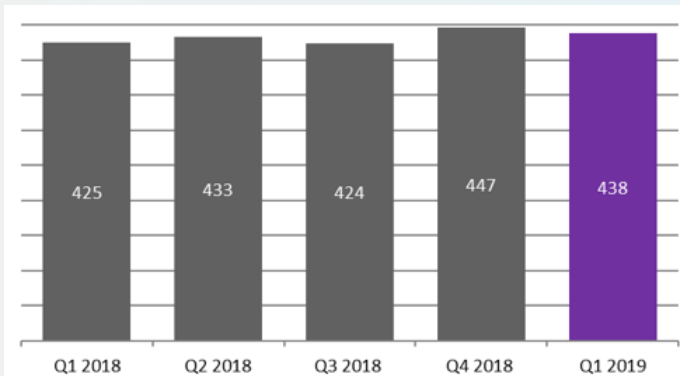
Resultat

Resultat før skatt utgjorde 305 mill. kroner i 1. kvartal 2019, mot 315 mill. kroner i samme periode i 2018.

Egenkapitalavkastning etter skatt for konsernet utgjorde 8,3 prosent i 1. kvartal 2019, mot 9,1 prosent i samme periode 2018.

Rentenetto

Rentenetto pr. kvartal i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 438 mill. kroner i 1. kvartal 2019, mot 425 mill. kroner i 1. kvartal 2018.

Det har vært press på utlånsmarginene i 1. kvartal, spesielt innen personmarkedet, som følge av økning i NIBOR. Effekten av økte markedsrenter var mindre i bedriftsmarkedet hvor en stor andel av utlånene er knyttet til NIBOR. Økning i markedsrenter har også gitt økte fundingkostnader i kvartalet.

Etter at Norges Bank satte opp styringsrenten i mars 2019, har også banken varslet en økning i utlånsrentene. Renteendringen for boliglån vil ha full effekt fra 7. mai 2019.

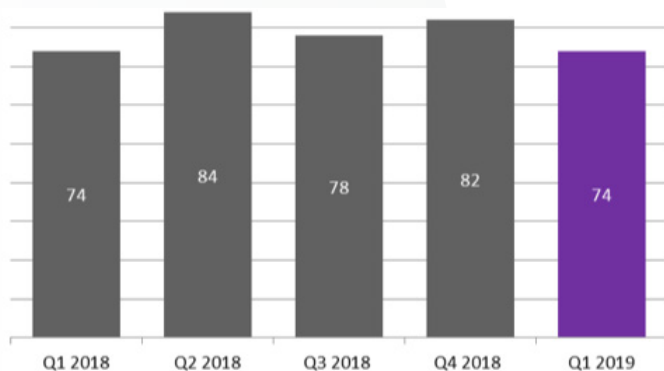
Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 1. kvartal 2019 var 1,46 prosent, ned fra 1,49 prosent på samme tid året før.

*) Rentenetto justert for prinsippendringer, provisjonsinntekter, andre inntekter og kostnader justert for pensjon. Se også vedlegg til rapporten.

Styrets beretning

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter pr. kvartal i mill. kroner

Netto provisjonsinntekter utgjorde 74 mill. kroner i 1. kvartal 2019, mot 74 mill. kroner i 1. kvartal 2018.

Brutto provisjonsinntekter i 1. kvartal 2019 viste 88 mill. kroner, mot 87 mill. kroner i 1. kvartal 2018.

Provisjonsinntekter	1. kvartal 2019	1. kvartal 2018	Endring
Betalingsformidling	41	40	1
Eiendomsmegling	28	21	7
Andre provisjonsinntekter	19	26	-7
Sum	88	87	1

Det har vært økte inntekter fra betalingsformidling og eiendomsmegling. Det har vært en reduksjon i andre provisjonsinntekter. Dette skyldes hovedsakelig en engangsutbetaling på 5 mill. kroner knyttet til provisjon fra salg av livsforsikring i 1. kvartal 2018.

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble 20 mill. kroner i 1. kvartal 2019, mot 26 mill. kroner i samme periode i 2018.

Netto inntekter fra finansielle instrumenter	1. kvartal 2019	1. kvartal 2018	Endring
Sertifikater og obligasjoner	10	4	6
Aksjer inkl. utbytte	8	-1	9
Fastrenteutlån	3	15	-12
Utstedte verdipapirer - sikringsbokføring	2	3	-1
Tilbakekjøp egne utstedte obligasjoner	-9	-2	-7
Andre finansielle instrumenter	6	7	-1
Sum	20	26	-6

Kredittspredene i obligasjonsmarkedet har falt. Det har gitt positive verdiendringer i konsernets likviditetsportefølje.

Banken inngikk den 31. januar 2019 avtale om kjøp av 4,3 prosent av aksjene i Brage Finans AS. I tillegg har det blitt gjennomført en emisjon i februar 2019 hvor banken har økt eierandelen i selskapet med 0,9 prosent. Sparebanken Sør hadde ved utgangen av 1. kvartal en eierandel på 20,8 prosent i Brage. Banken har etter årets transaksjoner endret klassifisering av investeringen i Brage fra virkelig verdi, til egenkapitalmetoden. Reklassifiseringen ga isolert en gevinst på 8 mill. kroner.

Resultateffekter knyttet til sikringsbokføring gjelder i all hovedsak verdiendring knyttet til basisswapper. Basisswappene benyttes som instrument for sikringsbokføring av gjeld med fast rente utstedt i euro. Verdien på basisswappene svinger som følge av markedsendringer og resultatføres. Dette er sikringsinstrumenter, og sett over instrumentenes løpetid er markedsverdiendringene null, forutsatt at obligasjonene holdes til forfall.

Inntekter fra tilknyttede selskaper

Andel resultat fra tilknyttede selskaper utgjorde 3,8 mill. kroner i 1. kvartal 2019.

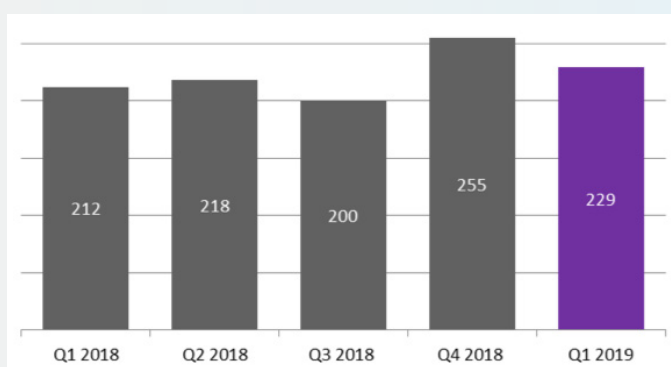
Sparebanken Sør har i 1. kvartal 2019 økt eierandelen i Brage Finans AS fra 15,5 prosent til 20,8 prosent. Sparebanken Sørs resultatandel var 5,5 mill. kroner.

Sparebanken Sørs resultatandel i Frende Holding AS utgjorde 3,3 mill. kroner i 1. kvartal 2019. Dette inkluderte resultatandel for 1. kvartal samt en justering knyttet til 2018 regnskapet.

I forbindelse med kjøp av aksjer i Frende Holding AS i 2018 ble det identifisert merverdier som skal avskrives over forventet levetid. Konsernet har avskrevet merverdiene med 5 mill. kroner i 1. kvartal.

Driftskostnader

Driftskostnader pr. kvartal i mill. kroner

Driftskostnadene utgjorde 229 mill. kroner i 1. kvartal 2019, opp fra 212 mill. kroner i samme periode i 2018.

Driftskostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 0,76 prosent (0,75 prosent) i 1. kvartal 2019. Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 42,6 prosent (40,2 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 44,2 prosent (42,3 prosent).

Kostnadene i bankvirksomheten utgjorde 199 mill. kroner i 1. kvartal 2019, mot 187 mill. kroner i samme periode i 2018. Økningen på 12 mill. kroner fordeler seg på økte lønnskostnader og økte avskrivninger, begge deler som følge av strategiske satsinger.

Banken har også endret praksis knyttet til lønnsutbetaling. Tidligere ble det utbetalt 1,5 månedslønn i desember. Fra og med 1. januar 2019 ble det utbetalt lik lønn hver måned. Dette gir en økning i lønnskostnaden i 1. kvartal på 3 mill. kroner. Endringen vil medføre en tilsvarende lavere lønnskostnad i 4. kvartal.

Banken forventer at kostnadsnivået i 2019 vil ligge på nivå med 2018.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde 3 mill. kroner i 1. kvartal 2019, og utgjorde 0,01 prosent av netto utlån. Netto tap på utlån utgjorde 0 mill. kroner i samme periode i 2018.

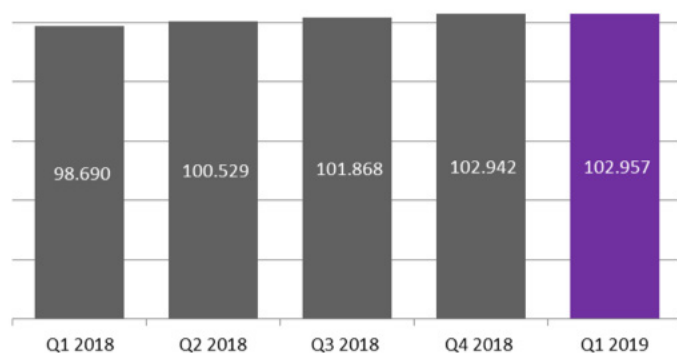
Totale nedskrivninger for konsernet beløp seg til 474 mill. kroner pr. 1. kvartal 2019, som utgjorde 0,46 prosent av brutto utlån. Tilsvarende tall i 2018 var 562 mill. kroner og 0,55 prosent av brutto utlån.

Brutto misligholdte lån over 90 dager var 214 mill. kroner, som utgjorde 0,21 prosent av brutto utlån. Dette var vesentlig lavere enn tilsvarende tidspunkt i 2018, hvor brutto misligholdte lån var på 321 mill. kroner og utgjorde 0,32 prosent av brutto utlån.

Styrets beretning

Utlån

Utlån i mill. kroner

Netto utlån har de siste tolv månedene økt med 4,3 mrd. kroner til 102,9 mrd. kroner, en vekst på 4,3 prosent.

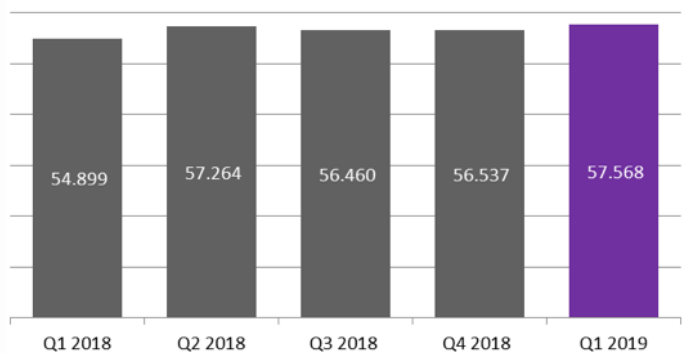
Utlånsveksten i 1. kvartal 2019 var kun 15 mill. kroner. Det har vært en reduksjon i utlån til bedriftskunder i kvartalet. Dette skyldes at banken har vært noe avventende som følge av fortsatt usikkerhet knyttet til fremtidige kapitalkrav som følge av Finanstilsynets forslag knyttet til systemviktige banker.

Brutto utlån til personkunder har de siste tolv måneder økt med 3,5 mrd. kroner til 67,9 mrd. kroner, en vekst på 5,4 prosent. Utlånsveksten er noe lavere enn kredittveksten i Norge.

Brutto utlån til bedriftskunder har økt de siste tolv måneder med 0,7 mrd. kroner til 35,3 mrd. kroner, en vekst på 2,0 prosent. Utlån til personkunder utgjorde 66 prosent (65 prosent) av totale utlån ved utgangen av 1. kvartal 2019.

Innskudd

Innskudd i mill. kroner

Innskudd fra kunder har de siste tolv månedene økt med 2,7 mrd. kroner til 57,6 mrd. kroner, en vekst på 4,9 prosent.

Innskudd fra personkunder har økt med 1,2 mrd. kroner til 27,1 mrd. kroner, en vekst på 4,5 prosent.

Innskudd fra bedriftskunder har økt med 1,5 mrd. kroner til 30,3 mrd. kroner, en økning på 5,2 prosent.

Innskuddsdekningen i Sparebanken Sør var 55,9 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019, ned fra 56,6 prosent på samme tidspunkt året før.

Markedsfinansiering og likviditetsportefølje

Konsernet har en god likviditetssituasjon. Likviditetsbufferne er betryggende, og forfallstrukturen på innlånene er godt tilpasset virksomheten. Nye langsiktige innlån opptas ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld. Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom etablerte EMTN programmer.

Samlet ordinær markedsfinansiering utgjorde 49,6 mrd. kroner ved utgangen av 1. kvartal 2019, hvorav 67 prosent var obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Langsiktig finansiering utgjorde 93 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019.

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer utgjorde 17,0 mrd. kroner pr. 31. mars 2019. Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 180 prosent pr. 31. mars 2019 (168 prosent i morbank).

Rating

Sparebanken Sør har en A1 rating med «negative outlook». Justeringen av ratingutsiktene fra «stable outlook» ble gjennomført i juli 2017 for fem regionale sparebanker parallelt, og hadde sammenheng med innføringen av EUs krisehåndteringsdirektiv for norske banker.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er også ratet av Moody's, og obligasjonene har en trippel A-rating (Aaa).

Ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 13,3 mrd. kroner. Hybridkapital utgjorde 1,1 mrd. kroner og ansvarlig lån 1,6 mrd. kroner. Ved utgangen av 1. kvartal 2019 utgjorde ren kjernekapitaldekning 15,1 prosent, kjernekapitaldekningen 16,6 prosent og kapitaldekningen 18,8 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i Basel II regelverket.

Sparebanken Sør eier 20,8 prosent av Brage Finans AS, og skal forholdsmessig konsolidere eierandelen ved rapportering av kapitaldekning for samarbeidende grupper. Konsernets rene kjernekapitaldekning, inkludert forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper, utgjorde 14,9 prosent, kjernekapitaldekningen 16,4 prosent og kapitaldekningen 18,5 prosent.

For morbank utgjorde ren kjernekapital 15,4 prosent, kjernekapitaldekningen 17,1 prosent og kapitaldekningen 19,6 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019.

Pilar 2-kravet for Sparebanken Sør ble fastsatt i 2018 til 2,0 prosent av risikovektet balanse. Kravet er knyttet til en vurdering av risikofaktorer som ikke dekkes av pilar 1-kravene, og inkluderer også ny metode for å beregne kapitalkrav tilknyttet deleid forsikringselskap. Kapitalkrav knyttet til eierandel i Frende Holding AS utgjør alene ca. 0,3 prosentpoeng.

Konsernet oppfylte kapitalkravene på henholdsvis 14,0 prosent for ren kjernekapital, 15,5 prosent for kjernekapital og 17,5 prosent for totalkapital.

Konsernet har uttalt et mål om 14,8 prosent ren kjernekapitaldekning. Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng med virkning fra 31. desember 2019. Konsernet vil tilpasse seg kravet i løpet av 2019 og sikre nødvendige buffere over minimumskravet. Videre tilpasning av buffer ut over dagens nivå vil avhenge av markedsmessige forventninger.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen. Sparebanken Sør har vedtatt å søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB). Det tas nå sikte på å sende søknad til Finanstilsynet i løpet av 2020.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde 9,0 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019, mot 9,1 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2018. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

Styrets beretning

Bankens egenkapitalbevis

Banken hadde pr. 31. mars 2019 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis. Resultat (konsern) pr. egenkapitalbevis utgjorde 2,4 kroner pr. bevis i 1. kvartal 2019. Eierbrøk for 1. kvartal 2018 var 17,2 prosent. Hybridkapitalen (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

Ved fastsettelse av årlig utbytte skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer samt bankens strategiske planer.

Det er en målsetting at om lag halvparten av egenkapitalbevisernes andel av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte.

Datterselskaper og samarbeidende selskaper

Bankens heleide datterselskap **Sparebanken Sør Boligkreditt AS** har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og benyttes som et instrument i bankens langsiktige fundingstrategi. Pr. 31. mars 2019 hadde banken overført boliglån på 38,9 mrd. kroner til selskapet, tilsvarende 56 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Bankens egen eiendomsmeglervirksomhet, **Sørmeglere**, er den klart ledende megleren på Sørlandet. Sørmeglere fortsetter å vokse, har nå 80 ansatte og er lokalisert på 16 steder. Sørmeglere leverte positive resultater i 2018. Resultatet etter 1. kvartal viste et underskudd på 2,8 mill. kroner før skatt og er på samme nivå som etter 1. kvartal 2018.

Frende Holding AS (eierandel 20,2 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS hadde i første kvartal et resultat før skatt på 43,7 mill. kroner (-47,9 mill. kroner). Forsikringsteknisk resultat i første kvartal var tilnærmet som forventet for årstiden, og spesielt i skadevirksomheten betydelig bedre enn på samme tid i fjor. Den samlede veksten i risikopremie var nærmere 11 prosent siste tolv måneder. Finansavkastning utgjorde totalt 91 mill. kroner (9,4 mill. kroner), en avkastning på 2,1 prosent (0,26 prosent)

Frende Skade hadde et resultat før skatt på 16,8 mill. kroner (-66,2 mill. kroner) for første kvartal 2019. Selskapet hadde totalt 2046 mill. kroner (1.837 mill. kroner) i bestandspremie. Bestandspremien var fordelt på 165 000 kunder og har vokst med ca. 11,4 prosent det siste året. Markedsandelen ved utgangen av 2018 var 3,5 prosent og har vokst det siste året.

Skadeprosenten for kvartalet var 91,1 prosent (96,8 prosent), og selskapets combined ratio var 109,7 prosent (116,7 prosent). Første kvartal var preget av mange store brannskader, mens skadefrekvens og snittskade hadde en positiv utvikling sett i forhold til fjoråret.

Frende Liv hadde et resultat før skatt på 31,5 mill. kroner (18,8 mill. kroner) for første kvartal 2018. Et godt finansresultat bidrar til et kvartalsresultat betydelig bedre enn fjoråret. Bestandspremien til Frende Liv økte med 42 mill. kroner (33 mill. kroner) i første kvartal, og var ved utgangen av første kvartal på 947 mill. kroner (860 mill. kroner) inkl. bestand sparepremie.

Brage Finans AS (eierandel 20,8 prosent) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og privatmarkedet. Selskapet har hovedkontor i Bergen med kontorer i Ålesund, Stavanger og Kristiansand. Distribusjon av selskapets produkter skjer hovedsakelig gjennom eierbanker, eget salgssapparat og via forhandlere.

Brage Finans AS (Brage) oppnådde i 1. kvartal 2019 et resultat før skatt på 33,8 mill. kroner, mot 19,2 mill. kroner i samme periode året før. Resultatframgang var på hele 76 prosent. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning på 7,9 prosent sammenlignet

med 6,7 prosent per første kvartal 2018.

Brage Finans hadde ved utgangen av første kvartal 2019 en brutto utlånsportefølje på 9,91 mrd. kroner, en økning på 2,99 mrd. kroner (43 prosent) sammenlignet med første kvartal 2018.

Vekst i kostnader har også i årets første kvartal vært prosentvis lavere enn vekst i inntekter, hvilket medførte at selskapets kostnadsprosent falt fra 39 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2018 til 35 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019.

Norne Securities AS (eierandel 17,6 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle meglertjenester og corporate finance tjenester.

Norne har videreutviklet rollen som Norges ledende rådgiver og tilrettelegger for egenkapitalbevis i norske sparebanker. Selskapet har videre spisset virksomheten i to klare markedsområder: Online aksje- og fondshandel til privatkundemarkedet og Corporate Finance- og Investeringsrådgivning til bedriftskundemarkedet og profesjonelle investorer.

Balder Betaling AS (eierandel 22 prosent) eies av Sparebanken Sør sammen med 14 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,5 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere.

Utsiktene fremover

Styret anser resultatet for 1. kvartal 2019 som tilfredsstillende. Det har fortsatt vært press på utlånsmarginer. Tiltak som er gjennomført, gjennom varslet renteendring, vil først ha effekt i 2. kvartal. Banken er godt posisjonert til å levere gode resultater i 2019. Rammebetingelsene for norsk økonomi og for Sparebanken Sør i den nærmeste tiden synes å være gode.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken for 1. kvartal 2019 viste en positiv vekst i boligprisene i bankens markedsområde. Konsernets utlån med pant i bolig er godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle fall i boligprisene. Dette underbygges av gjennomførte stresstester.

Norges Bank endret styringsrenten 20. mars 2019 fra 0,75 til 1,00 prosent. Sentralbankens prognoser indikerer at renten skal heves igjen i løpet av de neste 6 månedene, og at styringsrenten deretter økes videre til 1,75 prosent innen utgangen av 2022.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert nytt pilar 2-tillegg på 2,0 prosent, som utgjør 14,0 prosent. Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng med virkning fra 31. desember 2019 og konsernets krav til ren kjernekapital øker da til 14,5 prosent. Konsernet har, før økt krav til motsyklisk kapitalbuffer, en målsetning om ren kjernekapitaldekning på 14,8 prosent. Styret vil i 2019 gjennomføre en prosess knyttet til fremtidige kapitalmål, hvor krav til motsyklisk kapitalbuffer vil bli hensyntatt. Dersom det foreslåtte regelverket for identifisering av systemviktige finansforetak blir vedtatt, vil dette bli hensyntatt ved fastsettelse av nytt kapitalmål. Ved utgangen av 1. kvartal 2019 er ren kjernekapitaldekning 14,9 prosent.

Den 19. oktober sendte Finanstilsynet brev til Finansdepartementet hvor det ble gitt en tilrådning om endring i forskriftskriterier for systemviktige foretak. En eventuell godkjenning av forskriftsendringen kan medføre at Sparebanken Sør blir ansett som systemviktig og dermed kunne få økt krav til ren kjernekapital. Finansdepartementet har hatt forskriftsutkastet på høring, men det er foreløpig ikke kjent om og eventuelt hvordan endret forskrift vil bli implementert.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning på 9 prosent.

Konsernet implementerte i 2018 standarden IFRS 9, som har hatt betydning for beregning av konsernets tapskostnad. Konsernet avsetter for forventede tap, og det forventes noe større svingninger i tapskostnader fremover. Basert på bankens sammensetning av utlånsporteføljen, konjunkturutviklingen og lokale markedsforhold, forventes det at tapene i Sparebanken Sør vil ligge på et lavt nivå for 2019.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha høy oppmerksomhet på kostnader og langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Dette, sammen

Styrets beretning

med god kvalitet i kredittarbeidet, vil bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

Hendelser etter kvartalets utløp

Det har ikke vært registrert hendelser etter 31. mars 2019 som påvirker kvartalsregnskapet..

Arendal, 9. mai 2019

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12	1. kvart.	1. kvart.		1. kvart.	1. kvart.	31.12	
2018	2018	2019	Noter	2019	2018	2018	
1 291	277	342	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost	3	739	662	2 778
1 012	265	263	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi	3	107	81	367
951	217	270	Rentekostnader	3	408	318	1 416
1 352	326	335	Netto renteinntekter	3	438	425	1 729
346	84	80	Provisjonsinntekter		88	87	380
62	13	14	Provisjonskostnader		14	13	62
283	71	66	Netto provisjonsinntekter		74	74	318
16	-	-	Utbytte		0	-	7
19	27	37	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter		20	26	-5
35	27	37	Netto inntekter fra finansielle instrumenter		20	26	2
13	-	4	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper		4		13
9	2	2	Andre driftsinntekter		2	2	10
22	2	6	Sum andre inntekter		5	2	23
1 692	426	444	Sum netto inntekter		537	527	2 072
415	97	106	Personalkostnader		131	117	499
29	7	9	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler		9	7	30
338	83	83	Andre driftskostnader		89	88	355
782	187	198	Sum driftskostnader før tap		229	212	884
910	239	246	Driftsresultat før tap		308	315	1 188
-33	-1	3	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	4	3	0	-36
943	240	243	Resultat før skattekostnad	2	305	315	1 224
212	59	56	Skattekostnad		71	77	285
731	181	187	Resultat for perioden		234	238	939
			Minoritetsinteresser		0	0	1
731	181	187	Majoritetsinteresser		234	238	938
7,7	1,9	1,9	Resultat/utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,4	2,6	10,1
Utvidet resultatregnskap							
<i>Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultatet</i>							
			Resultatført estimatavvik pensjoner				0
			Skatteeffekt				0
<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>							
0		0	Verdiendring basisswapper		-16	-5	-20
			Verdiendring utlån med pant i bolig				0
0		0	Skatteeffekt		4	1	5
0	0	0	Sum utvidet resultat		-12	-4	-15
731	181	187	Sum totalresultat for perioden		222	234	924
			Minoritetsinteresser		0	0	1
			Majoritetsinteresser		222	234	923
7,7	1,9	1,9	Totalresultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,3	2,5	9,9

Balanse

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN			
31.12.	31.03.	31.03.			31.03.	31.03.	31.12.
2018	2018	2019	EIENDELER	Noter	2019	2018	2018
1 287	606	486	Kontanter og fordringer på sentralbanker		486	606	1 288
3 010	3 324	4 492	Utlån til kredittinstitusjoner		1 155	177	119
64 263	63 993	64 092	Netto utlån til kunder	4,5,6,8,10	102 957	98 690	102 942
17 691	13 398	16 397	Obligasjoner og sertifikater	10	17 022	15 218	14 598
369	605	185	Aksjer	10	186	605	370
197	228	278	Finansielle derivater	10,11	533	363	619
1 858	1 856	1 858	Eierinteresser i konsernselskaper		-		
584	39	886	Eierinteresser i tilknyttede selskaper		886	39	584
22	17	25	Immaterielle eiendeler		25	17	22
			Utsatt skattefordel		6		
387	388	432	Varige driftsmidler		459	407	413
90	114	65	Andre eiendeler		157	197	171
89 758	84 568	89 196	SUM EIENDELER	2,10	123 873	116 319	121 125
			GJELD OG EGENKAPITAL				
2 261	1 013	2 300	Gjeld til kredittinstitusjoner		2 144	910	1 918
56 546	54 904	57 578	Innskudd fra kunder	2,7,10	57 568	54 899	56 537
18 027	16 270	16 236	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,12	49 639	46 788	48 323
179	276	168	Finansielle derivater	10,11	168	359	179
223	104	184	Betalbar skatt		254	158	309
288	443	442	Annen gjeld		483	477	328
61	60	61	Avsetninger for forpliktelser		61	60	61
51	49	34	Utsatt skatt		-	31	21
1 604	1 404	1 604	Ansvarlig lånekapital	10,12	1 604	1 404	1 604
79 240	74 523	78 607	Sum gjeld		111 921	105 086	109 280
1 603	1 576	1 603	Eierandelskapital	13	1 603	1 576	1 603
1 075	1 075	1 075	Hybridkapital		1 075	1 075	1 075
7 840	7 394	7 911	Annen egenkapital		9 274	8 582	9 167
10 518	10 045	10 589	Sum egenkapital	9	11 952	11 233	11 845
89 758	84 568	89 196	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2,10	123 873	116 319	121 125

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.	31.03.	31.03.		31.03.	31.03.	31.12.
2018	2018	2019		2019	2018	2018
2 417	607	578	Renteinnbetalinger	866	844	3 258
-1 059	-310	-145	Renteutbetalinger	-346	-452	-1 518
348	79	74	Andre innbetalinger	69	81	380
-716	-224	-204	Driftsutbetalinger	-248	-250	-823
8	2	2	Inngått på konstaterte tap	3	2	8
-225	-178	-112	Betalt periodeskatt	-145	-214	-291
-27	-9	-10	Betalte gaver	-10	-9	-27
954	-689	920	Endring innskudd fra kunder	919	-681	958
2 286	2 562	182	Endring utlån til kunder	-13	-1 209	-5 464
506	192	-1 482	Endring utlån til kredittinstitusjoner	-1 036	59	117
246	39	76	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	227	-46	-41
4 738	2 071	-121	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	286	-1 875	-3 443
15 353	4 220	6 445	Innbetaling vedr. verdipapirer	1 934	4 320	17 414
-20 473	-4 988	-5 133	Utbetaling vedr. verdipapirer	-4 329	-6 099	-18 568
6			Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	0	10	11
-50	-3	-12	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	-12	-3	-51
-246	-600	-104	Utbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskap	-104		-246
-474	150	-24	Endring andre eiendeler	101	338	-3
-5 884	-1 221	1 172	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-2 410	-1 434	-1 443
1 039	0	-37	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	0	54	1 055
3 900	0	0	Innbetalinger obligasjonsgjeld	4 860	4 855	13 770
-3 656	-1 460	-1 728	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-3 161	-1 950	-10 052
-150	-106	-12	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	-12	-106	-150
	0		Emisjon hybridkapital	0		0
			Innfridd hybridkapital	0		0
600			Emisjon ansvarlig lån	0		600
-400			Innfridd ansvarlig lån	0		-400
-43	179	-75	Endring annen gjeld	-365	-81	208
1 290	-1 387	-1 852	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	1 322	2 772	5 031
144	-537	-801	Netto endring likvider	-802	-537	145
1 143	1 143	1 287	Likviditetsbeholdning 01.01	1 288	1 143	1 143
1 287	606	486	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	486	606	1 288

Egenkapitaloppstilling

KONSERN	Egenkapital	Overkurs	Utjevning	Hybrid	Grunnfonds	Gave	Annen	Minoritets	
Mill. kroner	bevis	fond	fond	kapital	kapital	fond	egenkapital	interesser	SUM
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	1 230	2	11 108
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4		-3		2
Resultat 1. kvartal 2018				12			226		238
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat							-4		-4
Disponert av gavefond						-5			-5
Balanse 31.03.2018	783	451	342	1 075	7 169	56	1 355	2	11 233
Resultat 1.4-31.12.2018			27	44	514	40	76		701
Betalte renter hybridkapital				-44					-44
Emisjon hybridkapital									0
Utvidet resultat			0		0		-11		-11
Disponert av gavefond						-34			-34
Andre endringer							1	-1	0
Balanse 31.12.2018	783	451	369	1 075	7 683	62	1 421	1	11 845
Utdelt utbytte 2018							-94		-94
Resultat 1. kvartal 2019				12			221		233
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat							-12		-12
Disponert av gavefond						-9			-9
Balanse 31.03.2019	783	451	369	1 075	7 683	53	1 537	1	11 952
MORBANK									
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	94	0	9 970
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4				5
Resultat 1. kvartal 2018				12			169		181
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat									0
Disponert av gavefond						-5			-5
Balanse 31.03.2018	783	451	342	1 075	7 169	56	169	0	10 045
Resultat 1.4-31.12.2018			27	44	514	40	-75		550
Betalte renter hybridkapital				-44					-44
Emisjon hybridkapital									0
Utvidet resultat			0						0
Disponert av gavefond						-34			-34
Balanse 31.12.2018	783	451	369	1 075	7 683	62	94	0	10 518
Utdelt utbytte 2018							-94		-94
Resultat 1. kvartal 2019				12			174		186
Betalte renter hybridkapital				-12					-12
Utvidet resultat									0
Disponert av gavefond						-9			-9
Balanse 31.03.2019	783	451	369	1 075	7 683	53	174	0	10 589

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Internasjonale Standarder for Finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Regnskapsprinsippene er de samme som ble lagt til grunn i årsregnskapet for 2018 dersom ikke annet er spesifisert.

Banken endret 01.01.2019 regnskapsprinsipp for leieavtaler, hvor IFRS 16 leieavtaler har erstattet IAS 17 leieavtaler. For utfyllende beskrivelser av regnskapsmessige effekter av overgangen til ny regnskapsstandard vises det til årsregnskapet for 2018 note 40.

Det er ikke øvrige nye standarder gjeldende for 2019 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet.

Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet.

2. SEGMENTRAPPORTERING

BANKVIRKSOMHET

31.03.2019

Rapportering pr. segment	Ufordelt			Sum		
Resultatregnskap (Mill. kroner)	PM	BM	og elimin.	bankvirksomhet	Sørmeglere	Totalt
Netto renteinntekter	249	173	16	438	0	438
Netto andre driftsinntekter	43	15	13	71	28	99
Driftskostnader	97	24	77	199	30	229
Driftsresultat før tap pr. segment	195	164	-48	311	-3	308
Tap på utlån og garantier	0	-2	6			3
Resultat før skatt pr. segment	196	166	-54	307	-3	305
Netto utlån til kunder	68 866	34 175	-84	102 957		102 957
Andre eiendeler			20 847	20 847	69	20 915
Sum eiendeler pr. segment	68 866	34 175	20 763	123 804	69	123 873
Innskudd fra og gjeld til kunder	29 343	22 322	5 903	57 568		57 568
Mellomregn./annen gjeld	39 523	11 853	2 908	54 284	69	54 353
Sum gjeld pr. segment	68 866	34 175	8 811	111 852	69	111 921
Egenkapital			11 952	11 952		11 952
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	68 866	34 175	20 763	123 804	69	123 873

BANKVIRKSOMHET

31.03.2018

Rapportering pr. segment	Ufordelt			Sum		
Resultatregnskap (Mill. kroner)	PM	BM	og elimin.	bankvirksomhet	Sørmeglere	Totalt
Netto renteinntekter	249	163	13	425	0	425
Netto andre driftsinntekter	47	18	15	81	21	102
Driftskostnader	92	23	72	187	25	212
Driftsresultat før tap pr. segment	204	159	-45	318	-3	315
Tap på utlån og garantier	0	0	0	0		0
Resultat før skatt pr. segment	204	159	-45	318	-3	315
Netto utlån til kunder	65 218	33 378	94	98 690		98 690
Andre eiendeler			17 561	17 561	68	17 629
Sum eiendeler pr. segment	65 218	33 378	17 655	116 251	68	116 319
Innskudd fra og gjeld til kunder	27 971	20 253	6 675	54 899		54 899
Mellomregn./annen gjeld	37 247	13 124	-253	50 119	68	50 187
Sum gjeld pr. segment	65 218	33 378	6 422	105 018	68	105 086
Egenkapital			11 233	11 233		11 233
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	65 218	33 378	17 655	116 251	68	116 319

3. RENTEINTEKTER OG RENTEKOSTNADER

MORBANK			Renteinntekter	KONSERN		
31.12. 2018	1. kv. 2018	1. kv. 2019	Mill. kroner	1. kv. 2019	1. kv. 2018	31.12. 2018
			<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>			
75	16	20	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	5	2	10
1 217	262	323	Renter av utlån til kunder	733	659	2 768
1 291	277	342	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	739	662	2 778
			<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>			
150	36	40	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	40	36	150
198	41	73	Renter av sertifikater og obligasjoner	66	45	217
348	77	113	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	107	81	367
			<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat</i>			
664	188	150	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)			
664	188	150	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat			
2 303	543	605	Sum renteinntekter	845	743	3 145

MORBANK			Rentekostnader	KONSERN		
31.12. 2018	1. kv. 2018	1. kv. 2019	Mill. kroner	1. kv. 2019	1. kv. 2018	31.12. 2018
			<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>			
19	3	8	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	8	3	19
547	129	155	Renter på innskudd til kunder	155	129	543
305	66	85	Renter på utstedte verdipapirer	223	168	774
41	9	11	Renter på ansvarlig lånekapital	11	9	41
39	10	10	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	10	10	39
951	217	270	Sum renterkostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	408	318	1 416
951	217	270	Sum rentekostnader	408	318	1 416

4. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER OG UBENYTTETE KREDITTER

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet ihht IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 7 i årsregnskapet for 2018.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.18	31.03.18	31.03.19	Periodens tapskostnad	31.03.19	31.03.18	31.12.18
-3	-3	-6	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	-5	-2	-3
-3	-3	10	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	10	-3	-7
-44	1	0	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	0	1	-43
22	4	0	+ Periodens konst. tap	0	4	22
4	2	1	+ Inntektsført som renter	1	2	4
8	2	2	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	2	2	8
-1	0	1	+ endring i nedskrivninger på garantier	1	0	-1
-33	-1	3	= Periodens tapskostnad	3	0	-36

MORBANK

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	Totalt
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2019	44	91	330	466
Overføringer				
Overført til trinn 1	45	-7	-39	0
Overført til trinn 2	-2	6	-4	0
Overført til trinn 3	0	-3	3	0
Tap på nye utlån	5	13	0	18
Tap på fraregnet utlån*	-3	-12	-2	-16
Tap på gamle lån og andre endringer	-51	12	37	-2
Tapsavsetning pr 31.03.2019	38	100	327	466
Avsetning tap på utlån	32	95	323	449
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	7	5	4	16
Sum tapsavsetning	38	100	327	466

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

KONSERN

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	Totalt
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2019	45	94	335	473
Overføringer				
Overført til trinn 1	47	-8	-39	0
Overført til trinn 2	-2	6	-4	0
Overført til trinn 3	0	-3	3	0
Tap på nye utlån	6	13	0	19
Tap på fraregnet utlån *	-3	-12	-2	-17
Tap på gamle lån og andre endringer	-52	14	37	-1
Tapsavsetning pr 31.03.2019	40	103	332	474
Avsetning tap på utlån	33	97	327	458
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	7	6	4	17
Sum tapsavsetning	40	103	332	474

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

5. MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Alle engasjementer i trinn 3 er definert som misligholdte. Engasjementer hvor en del av engasjementet har vært overtrukket eller hatt restanse over kr. 1.000 i mer enn 90 dager er presentert på egen linje.

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.18	31.03.18	31.03.19		31.03.19	31.03.18	31.12.18
213	316	205	Brutto misligholdte engasjement > 90 dager	214	321	213
783	779	703	Øvrige misligholdte engasjementer	695	791	797
996	1 095	908	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	909	1 112	1 010
330	416	327	Trinn 3 nedskrivninger	332	417	335
666	679	581	Netto misligholdte engasjementer	577	695	675
33,1 %	38,0 %	36,0 %	Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	36,5 %	37,5 %	33,2 %
0,33 %	0,49 %	0,32 %	Brutto misligholdte > 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,32 %	0,21 %

6. NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTOR, NÆRING OG TRINN

Tap fordelt på sektorer og næringer.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.03.19		Sum tap pr 31.03.19	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
3	10	37	49	Personkunder	59	38	16	5
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0
0	1	0	1	Primærnæring	1	0	1	0
2	1	13	16	Industri	16	13	1	2
8	13	35	56	Utvikling av eiendom	56	36	13	7
1	3	121	124	Oppføring av bygninger	126	122	3	1
20	63	73	156	Eiendomsdrift	154	74	61	19
0	1	19	20	Transport	20	19	1	0
1	3	16	20	Varehandel	20	16	3	1
0	0	0	1	Hotell og restaurant	1	0	0	0
0	1	0	1	Borettslag	1	0	1	0
1	3	10	13	Forretningsmessig tjenesteyting	13	10	3	1
2	2	3	7	Sosial tjenesteyting	7	3	2	2
38	100	327	466	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	474	332	103	40
32	95	323	449	Tapsavsetninger på utlån	458	327	98	33
7	5	4	16	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	17	4	6	7
38	100	327	466	Sum tapsavsetninger	474	332	103	40

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

Beregnet tap pr 31.03.2019 basert på de ulike trinnene i tapsmodellen.

Millioner kroner

Konsern	Trinn	Engasjementbeløp	1 %	Beregnet tap	1 %
Bedriftsmarked	1	33 931	29,5 %	34	7,2 %
	2	6 258	5,4 %	89	18,8 %
	3	673	0,6 %	294	62,0 %
Bedriftskunder totalt		40 863	35,5 %	417	88,0 %
Personmarked	1	68 880	59,9 %	5	1,2 %
	2	5 026	4,4 %	14	3,0 %
	3	235	0,2 %	38	7,9 %
Personkunder totalt		74 142	64,5 %	57	12,0 %
Sum		115 004	100,0 %	474	100,0 %

Millioner kroner

Morbank	Trinn	Engasjementbeløp	1 %	Beregnet tap	1 %
Bedriftsmarked	1	33 931	46,6 %	35	7,5 %
	2	6 258	8,6 %	91	19,5 %
	3	673	0,9 %	290	62,4 %
Bedriftsmarked totalt		40 863	56,1 %	416	89,4 %
Personmarked	1	28 459	39,1 %	3	0,7 %
	2	3 295	4,5 %	10	2,1 %
	3	213	0,3 %	37	7,9 %
Personmarked totalt		31 967	43,9 %	49	10,6 %
Sum		72 830	100,0 %	466	100,0 %

7. INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.18	31.03.18	31.03.19		31.03.19	31.03.18	31.12.18
26 797	25 951	27 114	Personkunder	27 115	25 952	26 798
10 072	9 598	12 106	Offentlig	12 107	9 599	10 073
442	501	593	Primærnæring	593	501	442
1 672	1 963	1 451	Industri	1 451	1 963	1 672
519	578	626	Utvikling av eiendom	614	572	507
978	867	897	Oppføring av bygninger	897	867	978
2 892	2 544	2 944	Eiendomsdrift	2 944	2 544	2 892
598	485	406	Transport	406	485	598
1 005	963	886	Varehandel	886	963	1 005
147	145	125	Hotell og restaurant	125	145	147
207	219	208	Borettslag	208	219	207
5 176	5 156	4 595	Forretningsmessig tjenesteyting	4 595	5 157	5 176
6 026	5 817	5 500	Sosial tjenesteyting	5 500	5 818	6 026
16	115	128	Påløpte renter	128	115	16
56 546	54 904	57 578	Sum innskudd fra kunder	57 568	54 899	56 537

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

8. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.18	31.03.18	31.03.19		31.03.19	31.03.18	31.12.18
28 575	29 734	29 061	Personkunder	67 924	64 434	67 282
550	420	483	Offentlig	483	420	551
947	869	978	Primærnæring	979	870	948
971	896	947	Industri	947	896	972
4 756	4 228	4 403	Utvikling av eiendom	4 356	4 193	4 663
1 516	1 612	1 514	Oppføring av bygninger	1 515	1 612	1 518
18 019	16 869	17 572	Eiendomsdrift	17 581	16 875	18 039
668	666	650	Transport	650	666	669
1 051	1 109	1 146	Varehandel	1 147	1 110	1 052
301	630	304	Hotell og restaurant	304	631	301
1 095	1 268	1 191	Borettslag	1 192	1 268	1 096
1 150	1 406	1 172	Forretningsmessig tjenesteyting	1 173	1 406	1 151
4 978	4 665	4 973	Sosial tjenesteyting	4 976	4 667	4 983
135	146	148	Opptjente renter	189	180	173
64 713	64 519	64 541	Sum brutto utlån	103 415	99 228	103 400
450	526	449	Nedskrivninger på utlån	458	537	458
64 263	63 993	64 092	Sum netto utlån	102 957	98 690	102 942

* Nedskrivninger knytter seg kun til utlån og omfatter ikke nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier. Nedskrivninger er her ikke sammenlignbart med øvrige tapsnoter.

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt

9. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALDEKNING

MORBANK			Mill. kroner	KONSERN		
31.12.18	31.03.18	31.03.19		31.03.19	31.03.18	31.12.18
10 518	10 046	10 589	Sum balanseført egenkapital	11 952	11 233	11 845
			Kjernekapital			
-1 075	-1 075	-1 075	Egenkapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 075	-1 075	-1 075
-189	-37	-130	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-127	-40	-189
-22	-17	-25	Fradrag for immaterielle eiendeler og utsatt skattefordel	-25	-17	-22
-24	-20	-23	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	-23	-22	-21
-37			Andre fradrag			-21
9 171	8 897	9 336	Sum ren kjernekapital	10 702	10 079	10 517
			Annen kjernekapital			
1 075	1 075	1 075	Hybridkapital	1 075	1 075	1 075
0	0	0	Fradrag i annen kjernekapital	0		0
10 246	9 972	10 411	Sum kjernekapital	11 777	11 153	11 591
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
1 604	1 404	1 604	Ansvarlig lånekapital	1 604	1 404	1 604
-99	-22	-100	Fradrag i tilleggskapitalen	-100	-22	-99
1 505	1 382	1 504	Sum tilleggskapital	1 504	1 382	1 505
11 751	11 354	11 915	Netto ansvarlig kapital	13 281	12 535	13 096
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:			
3	3	3	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	3	3	3
51	55	69	Engasjement med institusjoner	37	23	20
148	210	180	Engasjement med foretak	182	212	150
452	459	452	Engasjement med massemarked	544	533	537
3 104	3 006	3 057	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	4 167	4 005	4 213
76	41	79	Engasjement som er forfalt	84	41	80
2	0	2	Engasjement som er høyrisiko	2	0	2
403	321	382	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	97	84	86
299	200	328	Engasjement i egenkapitalposisjoner	181	52	151
49	10	48	Engasjement øvrig	50	10	62
4 587	4 305	4 600	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	5 347	4 963	5 304
1	1	1	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	1	1	1
240	239	259	Kapitalkrav for operasjonell risiko	312	298	298
0	8	0	CVA tillegg	0	37	0
0	0	0	Fradrag i kapitalkravet	0	0	0
4 828	4 553	4 860	Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	5 660	5 299	5 603
60 354	56 916	60 744	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	70 754	66 233	70 036
15,2 %	15,6 %	15,4 %	Ren kjernekapitaldekning i %	15,1 %	15,2 %	15,0 %
17,0 %	17,5 %	17,1 %	Kjernekapitaldekning i %	16,6 %	16,8 %	16,6 %
19,5 %	19,9 %	19,6 %	Kapitaldekning i %	18,8 %	18,9 %	18,7 %
7,9 %	8,4 %	8,1 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,2 %	9,2 %

Mill. kroner	Samarbeidende grupper		
	31.03.2019	31.03.2018	31.12.2018
Forholdsmessig andel ren kjernekapital	293	145	184
Forholdsmessig andel kjernekapital	313	159	199
Forholdsmessig andel ansvarlig kapital	349	174	226
fradrag for interne eliminerings	-301	-158	-187
Ren kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	10 694	1 066	10 514
Kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	11 790	11 155	11 604
Ansvarlig kapital etter forholdsmessig konsolidering	13 329	12 551	13 135
Forholdsmessig andel av beregningsgrunnlag	1 898	986	1 336
fradrag for interne eliminerings	-770	-181	-484
Risikovektet balanse etter forholdsmessig konsolidering	71 882	67 038	70 888
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	14,9 %	15,0 %	14,8 %
Kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	16,4 %	16,6 %	16,4 %
Kapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	18,5 %	18,7 %	18,5 %
Uvektet kjernekapitalandel etter forholdsmessig konsolidering (Leverage ratio)	9,0 %	9,1 %	9,1 %

10. VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

For ytterligere beskrivelse henvises det til note 22 virkelig verdi av finansielle instrumenter i årsregnskapet for 2018.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.03.2019	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
486		486		Kontanter og fordringer på sentralbanker	486		486	
4 492		4 492		Utlån til kredittinstitusjoner	1 155		1 155	
37 612			37 612	Netto utlån til kunder (flytende rente)	97 416			97 416
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 541			5 541	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 541			5 541
20 939			20 939	Netto utlån til kunder (boliglån)				
16 397		16 397		Obligasjoner og sertifikater	17 022		17 022	
185	5		180	Aksjer	186	5		181
278		278		Finansielle derivater	533		533	
85 930	5	21 653	64 272	Sum finansielle eiendeler	122 339	5	19 196	103 138
Gjeld innregnet til amortisert kost								
2 300		2 300		Gjeld til kredittinstitusjoner	2 144		2 144	
57 578			57 578	Innskudd fra kunder	57 568			57 568
16 236		16 321		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	49 639		49 824	
1 604		1 613		Ansvarlig lånekapital	1 604		1 613	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
168		168		Finansielle derivater	168		168	
77 886	0	20 402	57 578	Sum finansiell gjeld	111 123	0	53 749	57 568

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2018	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
1 287		1 287		Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 288		1 288	
3 010		3 010		Utlån til kredittinstitusjoner	119		119	
37 656			37 656	Netto utlån til kunder (flytende rente)	97 228			97 228
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 714			5 714	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 714			5 714
20 893			20 893	Netto utlån til kunder (boliglån)				
17 691		17 691		Obligasjoner og sertifikater	14 598		14 598	
369	5		364	Aksjer	370	5		365
197		197		Finansielle derivater	619		619	
86 817	5	22 185	64 627	Sum finansielle eiendeler	119 936	5	16 624	103 307
Gjeld innregnet til amortisert kost								
2 261		2 261		Gjeld til kredittinstitusjoner	1 918		1 918	
56 546			56 546	Innskudd fra kunder	56 537			56 537
18 027		18 081		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	48 323		48 443	
1 604		1 601		Ansvarlig lånekapital	1 604		1 601	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
179		179		Finansielle derivater	179		179	
78 617	0	22 122	56 546	Sum finansiell gjeld	108 561	0	52 141	56 537

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.03.2018	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler innregnet til amortisert kost								
606		606		Kontanter og fordringer på sentralbanker	606		606	
3 324		3 324		Utlån til kredittinstitusjoner	177		177	
58 104			58 104	Netto utlån til kunder (flytende rente)	92 801			92 801
Eiendeler innregnet til virkelig verdi								
5 889			5 889	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 889			5 889
13 398		13 398		Obligasjoner og sertifikater	15 218		15 218	
605	5		600	Aksjer	605	5		600
228		228		Finansielle derivater	363		363	
82 154	5	17 556	64 593	Sum finansielle eiendeler	115 659	5	16 364	99 290
Gjeld innregnet til amortisert kost								
1 013		1 013		Gjeld til kredittinstitusjoner	910		910	
54 904			54 904	Innskudd fra kunder	54 899			54 899
16 270		16 394		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	46 788		47 145	
1 404		1 419		Ansvarlig lånekapital	1 404		1 419	
Gjeld innregnet til virkelig verdi								
276		276		Finansielle derivater	359		359	
73 867	0	19 102	54 904	Sum finansiell gjeld	104 360	0	49 833	54 899

Bevegelse kategori 3

KONSERN

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2018	6 316	-2	567
Tilgang 1. kvartal	302		36
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	15	17	-2
Avgang 1. kvartal	-744		-1
Innregnet verdi 31.03.2018	5 889	15	600
Tilgang 2.,3., og 4. kvartal	1 032		30
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-84	-16	47
Avgang 2.,3., og 4. kvartal	-1 123		-12
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-300
Innregnet verdi 31.12.2018	5 714	-1	365
Tilgang 1. kvartal	127		0
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-4	4	8
Avgang 1. kvartal	-296		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-298
Innregnet verdi 31.03.2019	5 541	3	75

MORBANK

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2018	6 316	-2	567
Reklassifisering boliglån til virkelig verdi	25 002		
Tilgang 1. kvartal	302		36
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	15	17	-2
Avgang 1. kvartal	-744		-1
Innregnet verdi 31.03.2018	30 891	15	600
Tilgang 2.,3., og 4. kvartal	1 032		30
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-84	-16	46
Avgang 2.,3., og 4. kvartal	-5 232		-12
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-300
Innregnet verdi 31.12.2018	26 607	-1	364
Tilgang 1. kvartal	173		0
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-4	4	8
Avgang 1. kvartal	-296		
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-298
Innregnet verdi 31.03.2019	26 480	3	74

Sensitivitetsanalyse

Verdiendringer som følge av endring av kredittspread på 10 basispunkter.

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	31.03.2019	31.03.2018	31.12.2018
Utlån til kunder	17	18	18
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	4	4	4
- herav lån til personmarked (PM)	13	14	14

11. MOTREGNING

KONSERN

Mill. kroner	31.03.2019	31.03.2019 (1) nettopresentert	31.03.2018	31.03.2018 (1) nettopresentert	31.12.2018	31.12.2018 (1) nettopresentert
<i>Eiendeler</i>						
Finansielle derivater	533	406	363	17	619	447

Gjeld

Finansielle derivater	168	41	359	14	179	7
-----------------------	-----	----	-----	----	-----	---

MORBANK

Mill. kroner	31.03.2019	31.03.2019 (1) nettopresentert	31.03.2018	31.03.2018 (1) nettopresentert	31.12.2018	31.12.2018 (1) nettopresentert
<i>Eiendeler</i>						
Finansielle derivater	278	217	228	-28	197	118

Gjeld

Finansielle derivater	168	107	276	20	179	101
-----------------------	-----	-----	-----	----	-----	-----

(1) Viser eiendeler og forpliktelser dersom banken og konsernet hadde nettoført sine finansielle derivater mot hver enkelt motpart.

Banken og konsernets motregningsrett følger alminnelig norsk lov. Banken og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har gjennom ISDA avtaler adgang til å motregne annet mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

12. OBLIGASJONGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.03.2019	31.03.2018	31.12.2018
Obligasjoner, nominell verdi	49 234	46 895	47 969
Verdireguleringer	253	-293	170
Påløpte renter	151	186	184
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	49 639	46 788	48 323

Endring i verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2018	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2019
Obligasjoner, nominell verdi	47 969	4 860	-3 161	-435	49 234
Verdireguleringer	170			84	253
Påløpte renter	184			-33	151
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	48 323	4 860	-3 161	-384	49 639

Verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.03.2019	31.03.2018	31.12.2018
Obligasjoner, nominell verdi	16 105	16 120	17 904
Verdireguleringer	9	-6	13
Påløpte renter	122	156	110
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	16 236	16 270	18 027

Endring i verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2018	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2019
Obligasjoner, nominell verdi	17 904	0	-1 728	-71	16 105
Verdireguleringer	13			-4	9
Påløpte renter	110			13	122
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 027	0	-1 728	-63	16 236

Endring i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån - morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2018	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.03.2019
Ansvarlig lån	1 600	0	0		1 600
Påløpt rente	4				4
Sum ansvarlig lånekapital	1 604	0	0	0	1 604

13. EGENKAPITALBEVISEIERE

De 20 største egenkapitalbevisiere pr. 31.03.19

NAVN	ANTALL	ANDEL AV	NAVN	ANTALL	ANDEL AV
	EKB	EKB-KAP. %		EKB	EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7 988 679	51,00	11. Holta Invest AS	131 602	0,84
2. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	462 214	2,95	12. Catilina Invest AS	114 558	0,73
3. Arendal Kom. pensjonskasse	450 000	2,87	13. Svenska Handelsbanken AB	100 000	0,64
4. Pareto AS	417 309	2,66	14. Ottersland AS	100 000	0,64
5. Glstad Invest AS	368 765	2,35	15. MP Pensjon PK	85 523	0,55
6. Bergen Kom. Pensjonskasse	368 455	2,35	16. Artel AS	82 131	0,52
7. Otterlei Group AS	271 700	1,73	17. Profond AS	77 115	0,49
8. Wenaasgruppen AS	186 000	1,19	18. Apriori Holding AS	72 575	0,46
9. Gumpen Bileiendom AS	174 209	1,11	19. Varodd AS	70 520	0,45
10. Allumgården AS	151 092	0,96	20. Birkenes Sparebank	66 000	0,42
Totalt - 10 største eierne	10 838 423	69,19	Totalt - 20 største eierne	11 738 447	74,94

Eierbrøken pr. 01.01.2019 var 17,2 prosent. Hybridkapitalen som er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Sparebanken Sør eier 5 168 egne egenkapitalbevis pr. 31.03.2019. Eierandelskapitalen utgjorde 783 197 200 kroner, fordelt på 15 663 944 egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner.

Risikostyringen sikrer at konsernets risikoeksponering til enhver tid er kjent og bidrar til at konsernet når strategiske mål, samt at lover, forskrifter og krav fra myndigheter etterleves. Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer for måling, styring og kontroll av risiko. Kapitalstyringen skal sikre at konsernet har en god kjernekapitaldekning, finansiell stabilitet og en tilfredsstillende avkastning i forhold til risikoprofil. Konsernets kapitaldekning og risikoeksponering følges opp gjennom periodiske rapporter.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde forpliktelser. En av de vesentligste risikofaktorene knyttet til Sparebanken Sørs virksomhet er kredittrisiko. Bankens fremtidige tapsutvikling vil også påvirkes av den generelle konjunkturutvikling, og et av de viktigste områdene for bankens risikostyring er dermed knyttet til kredittgivning og prosesser rundt dette.

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets strategi- og policydokumenter, kredittrutiner, kredittprosesser, scoring- modeller og bevilgningsfullmakter.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig som følge av konsernets usikrede transaksjoner i rente-, valuta- og egenkapitalmarkedene, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og spreadrisiko. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i rentenivå, markedspriser og/eller kurser. Det er styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring av markedsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til Sparebanken Sørs evne til å finansiere utlånsvekst og innfri låneforpliktelser til markedsbetingelser. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som konsernet ønsker å benytte ikke fungerer. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede handlinger og hendelser som bl.a. svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, ran, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Dette kan bl.a. oppstå som følge av at myndighetene innfører endring i reguleringer, eller ved gjennomføring av finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutilovgivningen, som vil kunne påvirke virksomheten negativt.

Det er en forutsetning for Sparebanken Sør at risiko skal være undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring, basert på styrevedtatte målsettinger og rammer for risikoeksponering og risikotoleranse.

	1. kvart. 2019	4. kvart. 2018	3. kvart. 2018	2. kvart. 2018	1. kvart. 2018
Resultat (Mill. kroner)					
Netto renteinntekter	438	447	424	433	425
Netto provisjonsinntekter	74	82	78	84	74
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	20	-49	-3	28	26
Sum andre driftsinntekter	5	3	-2	21	2
Sum netto inntekter	537	483	497	566	527
Sum driftskostnader før tap	229	255	200	218	212
Driftsresultat før tap	308	228	297	348	315
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	3	-44	3	5	0
Resultat før skattekostnad	305	272	294	343	315
Skattekostnad	71	68	75	65	77
Resultat for perioden	234	204	219	278	238

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,46 %	1,46 %	1,40 %	1,48 %	1,49 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,27 %	0,26 %	0,29 %	0,26 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,07 %	-0,16 %	-0,01 %	0,10 %	0,09 %
Andre driftsinntekter	0,02 %	0,01 %	-0,01 %	0,07 %	0,01 %
Sum netto inntekter	1,79 %	1,58 %	1,64 %	1,93 %	1,85 %
Sum driftskostnader før tap	0,76 %	0,83 %	0,66 %	0,74 %	0,75 %
Driftsresultat før tap	1,03 %	0,74 %	0,98 %	1,19 %	1,11 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	0,01 %	-0,14 %	0,01 %	0,02 %	0,00 %
Resultat før skattekostnad	1,02 %	0,89 %	0,97 %	1,17 %	1,11 %
Skattekostnad	0,24 %	0,22 %	0,25 %	0,22 %	0,27 %
Resultat for perioden	0,78 %	0,67 %	0,72 %	0,95 %	0,84 %

Nøkkeltall resultat

Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	8,3 %	7,2 %	7,8 %	10,1 %	9,1 %
Kostnader i % av inntekter	42,6 %	52,8 %	40,2 %	38,5 %	40,2 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto innt. fra finans. instr.	44,2 %	48,0 %	40,0 %	40,5 %	42,3 %

Nøkkeltall balanse

Forvaltningskapital	123 873	121 125	121 702	118 479	116 319
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	123 400	121 400	120 100	117 400	115 300
Netto utlån til kunder	102 957	102 942	101 868	100 529	98 690
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	4,3 %	5,6 %	6,1 %	6,2 %	6,5 %
Innskudd fra kunder	57 568	56 537	56 460	57 264	54 899
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	4,9 %	1,7 %	3,4 %	2,8 %	4,0 %
Innskudd i % av netto utlån	55,9 %	54,9 %	55,4 %	57,0 %	55,6 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 952	11 845	11 666	11 478	11 233
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,01 %	-0,17 %	0,04 %	0,02 %	0,00 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,21 %	0,26 %	0,26 %	0,32 %

Andre nøkkeltall

Andre nøkkeltall	180 %	159 %	177 %	167 %	165 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern	2807 %	4727 %	1820 %	603 %	1729 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern- EUR	168 %	180 %	170 %	165 %	157 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank	15,1 %	15,0 %	15,0 %	15,3 %	15,2 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	14,9 %	14,8 %	14,8 %	15,0 %	15,0 %
Kjernekapitaldekning	16,6 %	16,6 %	16,6 %	16,9 %	16,8 %
Kapitaldekning	18,8 %	18,7 %	19,1 %	19,1 %	18,9 %
Ren kjernekapital	10 702	10 517	10 339	10 236	10 079
Kjernekapital	11 777	11 591	11 413	11 310	11 153
Netto ansvarlig kapital	13 281	13 096	13 162	12 812	12 535
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,0 %	9,1 %	9,0 %	9,1 %	9,1 %
Antall ekspedisjonssteder	34	34	34	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	436	434	431	419	427

Nøkkeltall egenkapitalbevis

Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	17,2 %	17,9 %	17,9 %	17,9 %	17,9 %
Antall utstedte bevis	15 663 943	15 663 943	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	1,9	1,9	1,9	2,5	1,9
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,4	2,4	2,4	2,9	2,6
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis (morbank)	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	119,4	123,2	120,9	118,9	116,1
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	90,2	96,9	99,8	97,2	98,6

Resultat (Mill. kroner)	31.12. 2018	31.12. 2017	31.12. 2016	31.12. 2015	31.12. 2014*	31.12. 2013*
						Proforma
Netto renteinntekter	1 729	1 679	1 565	1 544	1 511	1 443
Netto provisjonsinntekter	318	312	293	300	284	252
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	2	88	224	-66	184	201
Sum andre driftsinntekter	23	18	28	14	23	22
Sum netto inntekter	2 072	2 097	2 110	1 792	2 002	1 918
Sum driftskostnader før tap	884	811	787	817	834	800
Driftsresultat før tap	1 188	1 286	1 323	975	1 168	1 118
Tap på utlån og garantier	-36	20	50	97	268	126
Resultat før skattekostnad	1 224	1 266	1 273	878	900	992
Skattekostnad	285	282	284	231	215	219
Resultat for perioden	939	984	989	647	685	773

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,46 %	1,53 %	1,49 %	1,58 %	1,60 %	1,60 %
Netto provisjonsinntekter	0,27 %	0,28 %	0,28 %	0,31 %	0,30 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,00 %	0,08 %	0,21 %	-0,07 %	0,20 %	0,22 %
Andre driftsinntekter	0,02 %	0,02 %	0,03 %	0,01 %	0,02 %	0,03 %
Sum netto inntekter	1,75 %	1,92 %	2,01 %	1,83 %	2,12 %	2,13 %
Sum driftskostnader før tap	0,75 %	0,74 %	0,75 %	0,83 %	0,88 %	0,89 %
Driftsresultat før tap	1,00 %	1,17 %	1,26 %	0,99 %	1,24 %	1,24 %
Tap på utlån og garantier	-0,03 %	0,02 %	0,05 %	0,10 %	0,28 %	0,14 %
Resultat før skattekostnad	1,03 %	1,16 %	1,21 %	0,90 %	0,96 %	1,10 %
Skattekostnad	0,24 %	0,26 %	0,27 %	0,24 %	0,23 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,79 %	0,90 %	0,94 %	0,66 %	0,73 %	0,86 %

Nøkkeltall resultat

Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	8,5 %	9,7 %	11,3 %	8,4 %	10,1 %	12,3 %
Kostnader i % av inntekter	42,7 %	38,7 %	37,3 %	45,6 %	41,7 %	41,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	42,7 %	40,4 %	41,7 %	44,0 %	45,9 %	46,6 %

Nøkkeltall balanse

Forvaltningskapital	121 125	114 310	105 455	101 334	94 062	93 758
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	118 600	109 500	104 950	98 000	94 300	90 200
Netto utlån til kunder	102 942	97 518	90 928	88 387	80 913	77 450
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	5,6 %	7,2 %	2,9 %	9,2 %	4,5 %	6,8 %
Innskudd fra kunder	56 537	55 580	51 562	48 349	48 250	43 740
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	1,7 %	7,8 %	6,6 %	0,2 %	10,3 %	8,3 %
Innskudd i % av netto utlån	54,9 %	57,0 %	56,7 %	54,7 %	59,6 %	56,5 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 845	11 108	10 051	8 263	7 157	6 658
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	-0,17 %	0,02 %	0,05 %	0,11 %	0,33 %	0,16 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,28 %	0,30 %	0,47 %	0,71 %	0,60 %

Andre nøkkeltall

Likviditetsreserve (LCR) konsern	159,0 %	139,0 %	128,0 %	108,0 %		
Likviditetsreserve (LCR) konsern- EUR	4727 %	3105 %				
Likviditetsreserve (LCR) morbank	180,0 %	134,0 %	119,0 %	71,0 %		
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	14,8 %	14,9 %	14,7 %	12,7 %	13,1 %	12,8 %
Kjernekapitaldekning	16,6 %	16,7 %	16,0 %	13,5 %	14,4 %	14,2 %
Kapitaldekning	18,7 %	18,9 %	17,9 %	15,5 %	15,1 %	15,1 %
Ren kjernekapital	10 517	9 890	9 114	7 700	7 092	6 376
Kjernekapital	11 591	10 965	9 939	8 210	7 792	7 076
Netto ansvarlig kapital	13 096	12 347	11 121	9 388	8 170	7 522
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,1 %	9,2 %	8,6 %	7,0 %	7,0 %	

Antall ekspedisjonssteder	34	34	34	40	40	44
Antall årsverk i bankvirksomheten	434	432	439	449	454	489

Nøkkeltall egenkapitalbeviset

Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,9 %	18,7 %	19,8 %	13,5 %	14,1 %	7,1 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	4 768 674	4 768 674	1 250 000
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	7,7	8,9	8,5	10,6	12,2	10,3
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	10,1	11,2	10,7	17,6	20,3	18,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0	9,0	10,0	10,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	123,2	120,0	115,2	219,0	212,0	187,0
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,9	0,8	0,6	0,9	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	96,9	104,0	91,3	139,0	196,0	150,0

	1. kv. 2019	4. kv. 2018	3. kv. 2018	2. kv. 2018	1. kv. 2018	31.12. 2018
Mill. kroner						
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital						
Resultat etter skatt	233	204	219	278	238	939
Betalte renter hybridkapital	-12	-12	-12	-20	-12	-56
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	221	193	207	258	226	884
IB Egenkapital	11 845	11 666	11 478	11 233	11 108	11 108
IB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 770	10 591	10 403	10 158	10 033	10 033
UB Egenkapital	11 952	11 845	11 666	11 478	11 233	11 845
UB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 877	10 770	10 591	10 403	10 158	10 770
Snitt egenkapital	11 898	11 756	11 572	11 356	11 171	11 477
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 823	10 681	10 497	10 281	10 096	10 402
Egenkapitalavkastning	7,9 %	6,9 %	7,5 %	9,8 %	8,6 %	8,2 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	8,3 %	7,2 %	7,8 %	10,1 %	9,1 %	8,5 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital						
Netto renteinntekter	437	447	424	433	425	1 729
Renter hybridkapital	-12	-11,9	-12	-20	-12	-56
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	425	435	412	413	413	1 674
Gjennomsnittlig forv.kap.	123 400	121 400	117 399	117 400	115 300	118 600
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,40 %	1,42 %	1,39 %	1,41 %	1,45 %	1,41 %
Ordinær drift (justert resultat)						
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	425	435	412	413	413	1 674
Netto provisjonsinntekter	74	82	78	84	74	318
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	4	-4	-1	-4		-9
Sum andre driftsinntekter	2	7	-	2	2	11
Driftskostnader	229	255	200	218	212	884
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	275	265	289	277	277	1 110
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser						
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	425	435	412	413	413	1 674
Netto provisjonsinntekter	74	82	78	84	74	318
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	4	-4	-1	-4		
Andre driftsinntekter	2	7	-	2	2	11
Driftskostnader	229	255	200	218	212	884
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	3	-44	3	5	-	-36
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	272	309	286	272	277	1 155
Skatt (25 %)	68	77	72	68	69	289
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	204	232	215	204	208	866
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 823	10 681	10 497	10 281	10 096	10 402
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	7,6 %	8,6 %	8,1 %	8,0 %	8,3 %	8,3 %
Gjennomsnitt renter / maringer						
Gjennomsnittlig utlånsrente PM (avkastning)	2,79 %	2,74 %	2,62 %	2,65 %	2,69 %	
Gjennomsnittlig utlånsrente BM (avkastning)	3,49 %	3,36 %	3,26 %	3,42 %	3,26 %	
Gjennomsnittlig innskuddsrente PM	0,88 %	0,82 %	0,81 %	0,81 %	0,82 %	
Gjennomsnittlig innskuddsrente BM	1,14 %	1,12 %	1,04 %	1,00 %	0,97 %	
Gjennomsnittlig 3 mnd NIBOR	1,29 %	1,19 %	1,06 %	1,07 %	0,95 %	
Utlånsmargin PM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	1,50 %	1,55 %	1,56 %	1,58 %	1,74 %	
Utlånsmargin BM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	2,20 %	2,17 %	2,20 %	2,35 %	2,31 %	
Innskuddsmargin PM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	0,41 %	0,37 %	0,25 %	0,26 %	0,13 %	
Innskuddsmargin BM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	0,15 %	0,07 %	0,02 %	0,07 %	-0,02 %	

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)). For definisjoner av Sparebankens Sørs alternative resultatmål se eget avsnitt.

Alternative resultatmål – APM

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sørs alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Sparebanken Sør's alternative resultatmål og definisjoner

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	EK avkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital).
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis i perioden. Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinsteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddvekst i % siste 12 mnd.	Innskuddvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før.
Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenligne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi pr. egenkapitalbevis.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	Måltall som viser tap på utlån i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert.
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte lån (over 90 dager) divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.
Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, berenget ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, berenget ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over.
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over.

CEI WWW.SOR.NO 0117

SPAREBANKEN SØR

Sparebanken Sør Pb. 200, 4662 Kristiansand | www.sor.no | tlf. 38 10 92 00